

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26S/10/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4021200108
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4021200108.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Dany Kálnayovej a Mgr. Erika Németha, v právnej veci žalobcu: V. J., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt s. č. XXX, G., vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Ilava, sídlo Mierové nám. 1, Ilava, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, sídlo Račianska 1523/71, Bratislava, IČO: 30 798 841, vec sa týka Kancelárie Nitra, sídlo Štefánikova trieda 26, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného KaNR/13444/2020 z 18.05.2020 na základe správnej žaloby, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Súd žalovanému náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. Dňa 08.04.2019 bola CCP - Kancelária Nitra doručená žiadosť žalobcu o poskytnutie právnej pomoci vo veci podania správnej žaloby voči rozhodnutiu CPP č. sp. PO 12133/2019, PO 12134/2019, PO 12100/2019 a PO 12102/2019. Rozhodnutiu č. sp. 12134/2019 bolo pridelené č. sp. KaNR 15549/2019.

2. Rozhodnutím zo dňa 24.04.2019 CPP správne konanie prerušilo z dôvodu absencie dokladov potrebných na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Dňa 24.04.2019 boli do CPP doručené doklady potrebné k posúdeniu žalobcovej žiadosti.

3. Rozhodnutím č. sp. KaNR 15549/2019 zo dňa 20.05.2019 priznalo CPP - Kancelária Nitra žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci vo veci spisania a podania správnej žaloby vo veci rozhodnutia CPP, Právny odbor, č. sp. PO 12134/2019 a zároveň určilo advokáta JUDr. Ľubomíra Porubana na zastupovanie žalobcu.

4. Podaním zo dňa 15.04.2020 CCP - Kancelária Nitra oznámilo žalobcovi, že z dôvodu získania nových podkladov začína konanie o odňatí nároku na poskytovanie právnej pomoci v predmetnej veci. K uvedenému sa žalobca vyjadril viacerými podaniami, pričom dátumu začatia konania korešponduje jeho vyjadrenie zo dňa 29.04.2020.

5. Následne CCP - Kancelária Nitra žalobou napadnutým rozhodnutím č. KaNR/13444/2020 zo dňa 18.05.2020 rozhodlo o odňatí poskytovania právnej pomoci žalobcovi v predmetnej právnej veci.

II. Zhmutie napadnutého rozhodnutia

6. Napadnutým rozhodnutím CCP - Kancelária Nitra odňala žalobcovi poskytovanie právnej pomoci, ktoré mu bolo priznané rozhodnutím č. sp. KaNR/15549/2019 ČRZ: 71562/2019 zo dňa 20.05.2019. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný poukazuje na skutočnosť, že po vydaní kladného rozhodnutia o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci boli zistené nové skutočnosti:

- bola doručená (dňa 04.11.2019) odpoveď ÚS SR na žiadosť o poskytnutie súčinnosti, z ktorej vyplynulo, že v roku 2019 bolo žalobcovi priznané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,-- , resp. 500,-- eur,
- z odpovede OS Piešťany (doručenej dňa 22.11.2019) bolo zistené, že žalobcovi bolo priznané finančné zadosťučinenie nálezmi ÚS SR za roky 2017-2018 spolu vo výške 10.000,-- eur,
- z materiálov zaslaných OS Piešťany (dňa 23.09.2019) vyplýva, že žalobca dal obstarat' zájazd pre svojho otca, a že v prospech JUDr. Kaplanovej previedol na jej účet sumu 2.300,-- eur,
- z ďalšej odpovede ÚS SR (doručenej dňa 04.12.2019) bolo zistené, že nálezmi ÚS SR bolo žalobcovi od roku 2015 priznané finančné zadosťučinenie vo výške 19.000,-- eur, resp. bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pred ESLP od roku 2016 v sume 12.300,-- eur a v skoršom období 22.600,-- eur.

7. V ďalšej časti odôvodnenia žalovaný opisuje obsah vyjadrení žalobcu k zisteným skutočnostiam obsiahnutých vo vyjadreniach zo dňa 30.12.2019, 06.02.2020, 27.03.2020, 14.04.2020 a 30.04.2020.

8. Zhrnutím zistených skutočností a z vlastných poznatkov žalovaného dospel k záveru, že žalobca uviedol vo svojej žiadosti o poskytovanie právnej pomoci nesprávne a neúplné informácie, preto podľa § 14 ods. 1 písm. d) zák. č. 327/2005 Z. z. rozhodol o odňatí poskytovania právnej pomoci.

III. Podstatné zhrnutie argumentov žalobcu

9. V žalobe doručenej tunajšiemu súdu žalobca napadol spolu 42 rozhodnutí žalovaného tak, ako sú špecifikované v uznesení č. k. 26S/27/2020 - 99 zo dňa 26.01.2021, ktorým boli jednotlivé rozhodnutia vylúčené na samostatné súdne konania. Nakoľko žalobca v podanej žalobe tvrdí, že vo všetkých uvedených veciach ide o ten istý skutkový stav, o tie isté dôkazy a všetky sa týkajú rovnakej problematiky, nie sú v podanej žalobe obsiahnuté konkrétne námietky voči konkrétnemu rozhodnutiu, ale tieto majú paušálnu povahu, ktorá sa má vzťahovať na všetky žalobou napádané rozhodnutia.

10. Žalobca reaguje na argument žalovaného ohľadne vyplateného odškodného, o ktorom však tvrdí, že toto bolo vyplatené priamo oprávneným osobám a nie jemu. Vyplatením jednotlivých odškodnení tak, žalobca nezískal žiadny majetok, ale len získal možnosť znížiť svoje dlhy.

11. Ďalej žalobca uvádza, že si stav hmotnej núdze nezavinil sám, ale aj keby si ju sám zavinil, tak takáto skutočnosť nie je zákonným dôvodom vedúcim k rozhodnutiu, ktorým sa odníma právna pomoc. Podľa žalobcu aj napriek konštatovaniam žalovaného (o prijatých odškodneniach) je stále osobou v hmotnej núdzi, a má preto právo na právnu pomoc.

Žalobca ďalej namieta, že CPP nerešpektovalo zákonom stanovené lehoty na posudzovanie hmotnej núdze, ktorá je posledných 12 mesiacov, ale posudzuje dobu cca 10 rokov dozadu.

12. Na základe uvedených skutočností sa preto žalobca domáhal, aby súd rozhodnutia špecifikované v podanej žalobe zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

IV. Argumentácia žalovaného uvedená vo vyjadrení

13. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 27.04.2021, doručené súdu dňa 29.04.2021 navrhol, aby súd podanú žalobu zamietol.

Ďalej vo vyjadrení uviedol, že v rámci konania vedeného centrom, záverom ktorého bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo zistené, že žalobca mal v čase podania žiadosti o právnu pomoc majetok vo výške, ktorá postačovala na úhradu prípadných právnych služieb, teda v danom konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobca v čase podania žiadosti disponoval s majetkom (a to v

podobe finančných prostriedkov), prostredníctvom ktorého si mohol a vedel zabezpečiť využívanie právnych služieb. V rámci konania bolo ďalej preukázané, že žalobca vedel s týmto majetkom, resp. finančnými prostriedkami disponovať podľa potreby (napr. zakúpením leteckého zájazdu otcovi žalobcu v hodnote 2.300,-- € alebo ako žalobca uvádzal vo svojich vyjadreniach - úhradou pôžičiek svojim veriteľom). Žalobca však v čase podania žiadosti neuviedol skutočnosť, že disponuje majetkom. V danom konaní teda vyšlo najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov.

14. V napadnutom rozhodnutí žalovaného bol teda žalobcovi odňatý nárok na právnu pomoc z dôvodu, že žalobca žalovanému v čase posudzovania splnenia podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc neposkytol úplné údaje týkajúce sa jeho majetkovej situácie, zatajil skutočnosti významné pre posúdenie splnenia podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc a taktiež uviedol nepravdivé a neúplné informácie, keď v žiadosti o právnu pomoc a v následne doplnených dokladoch uviedol, že nemá majetok, s ktorým môže v prípade potreby disponovať, čo bolo v rámci konania vedeného žalovaným nepochybne dokázané.

Žalobcove tvrdenia, ktorými sa snaží preukázať, že nedisponuje žiadnym majetkom, sú v prípade žaloby voči rozhodnutiu žalovaného irelevantné, keďže žalovaný odňal žalobcovi nárok na právnu pomoc z dôvodu uvedenia nepravdivých alebo neúplných údajov, čo bolo v rámci konania bez akýchkoľvek pochybností zistené a v rámci napadnutého rozhodnutia aj náležite zdôvodnené.

15. V ďalšej časti vyjadrenia žalovaný poukázal na ustanovenia zák. č. 327/2005 Z. z., ktoré aplikoval pri rozhodovaní o odňatí poskytovania právnej pomoci.

V. Ďalší priebeh konania

16. Správny súd zaslal vyjadrenie žalovaného žalobcovi, ktorý na toto reagoval podaním zo dňa 10.05.2021, doručeným súdu dňa 17.05.2021.

Žalobca opakovane uviedol, že hoci vysúdil finančné zadostučinenie, toto bolo použité na úhradu jeho záväzkov, o čom súdu predložil dôkazy, a preto tieto peniaze nikdy nevlastnil. CPP nepredložilo žiadne dôkazy o tom, že priznané finančné zadostučinenia boli vyplatené priamo žalobcovi. Na zaplatenú dovolenku svojmu otcovi si žalobca sumu 2.300,-- eur požičal, čo vyplýva z účtu, z ktorého boli finančné prostriedky vyplatené.

17. Žalobca tvrdí, že v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol len pravdivé údaje, nakoľko nemá žiadny majetok.

VI. Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov

18. Krajský súd v Nitre ako súd miestne a vecne príslušný na prejednanie predmetnej právnej veci, prejednal žalobu bez nariadenia pojednávania (§ 107 ods. 2 SSP), pričom dospel k záveru, že predmetnú žalobu je potrebné ako nedôvodnú podľa ust. § 190 SSP zamietnuť.

19. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosťami uvedenými v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní, centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z., Centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1, túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní

nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dni odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., Fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., Podmienky na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti podľa odseku 1 písm. a) a b) musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 327/2005 Z. z., Na účely tohto zákona je materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

Podľa § 13 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., Oprávnená osoba je povinná oznámiť centru písomne do ôsmich dní zmeny všetkých skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

Podľa § 13 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., Oprávnená osoba je povinná poskytovať centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť.

Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z., Oprávnená osoba je povinná na výzvu centra preukázať skutočnosť preukazujúcu trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak centrum neurčilo dlhšiu lehotu. Vo výzve musí byť upozornená na následky podľa § 14 a 14a v prípade nepreukázania skutočností na trvanie nároku.

Podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 327/2005 Z. z., Centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak vyjde najavo, že nárok na poskytovanie právnej pomoci sa žiadateľovi priznal na základe nepravdivých alebo neúplných údajov.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení, Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 32 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení, Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán...

Podľa § 7 ods. 4 zák. č. 327/2005 Z. z. príjem na účely tohto zákona sa zisťuje za kalendárny mesiac, v ktorom bola podaná žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, pritom sa prihliada na príjem za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti a prehodnocuje sa každých 12 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci.

20. Vychádzajúc z obsahu žalobou napadnutého rozhodnutia, úlohou správneho súdu bolo posúdiť, či postupom žalovaného, konajúceho prostredníctvom CCP - Kancelária Nitra, nebol žalobca ukrátený na svojich právach a právom chránených záujmoch, a teda úlohou súdu bolo posúdiť, či je napadnuté rozhodnutie vydané v súlade so zákonom.

21. Z obsahu napadnutého rozhodnutia, ktorým došlo k odňatiu poskytovania právnej pomoci žalobcovi, ktorá mu bola priznaná rozhodnutím č. sp. KaNR/15549/2019 ČRZ: 71562/2019 zo dňa 20.05.2019, vyplýva, že podstatným a zákonným dôvodom pre vydanie napadnutého rozhodnutia bola skutočnosť,

či žalobca v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (doručenej CPP dňa 08.04.2019) uviedol alebo neuviedol nepravdivé alebo neúplné údaje.

Okrem iných dôvodov pre odňatie poskytovania právnej pomoci (§ 14 ods. 1 zák. č. 327/2005 Z. z.) je totiž takýmto dôvodom aj skutočnosť, že žiadateľ vo svojej žiadosti uvedie nepravdivé alebo neúplné údaje. Tento legitímny dôsledok (uvedenie nepravdivých alebo neúplných údajov) má za cieľ, aby CPP rozhodovalo o poskytnutí právnej pomoci na základe úplných a pravdivých údajov, umožňujúcim mu objektívne posúdiť, či u žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci existujú alebo neexistujú zákonné dôvody na jej poskytnutie. Ide vlastne o sankciu, ktorá má zabrániť uvádzaniu neúplných alebo nepravdivých údajov, a tým umožniť CPP objektívne posúdiť splnenie podmienok na poskytnutie právnej pomoci.

Zároveň je potrebné uviesť, že príjmové a majetkové pomery žiadateľa sa posudzujú za mesiac v ktorom je žiadosť podaná, pričom sa prihliada aj na príjmy dosiahnuté za posledných šesť kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti.

22. Hoci obsahom napadnutého rozhodnutia je preukazovanie prípadných príjmov žalobcu aj za oveľa dlhšie obdobie ako obdobie 6 mesiacov pred podaním žiadosti, pre rozhodnutie je relevantné preukázanie uvedenia neúplných alebo nepravdivých údajov za obdobie, ktoré je pre rozhodnutie relevantné, a to aj obdobie 6 kalendárnych mesiacov pred podaním žiadosti, čo je v danom prípade obdobie od mesiaca október 2018 do mesiaca marec 2019, vychádzajúc z legálnej definície tohto obdobia obsiahnutej v § 7 ods. 4 zák. č. 327/2005 Z. z.

23. Pri skúmaní napadnutého rozhodnutia vo vyššie uvedenom rozsahu je potrebné konštatovať, že z napadnutého rozhodnutia ako aj zo šetrenia vykonaného pred jeho vydaním je jednoznačne preukázaná skutočnosť, že zákonná podmienka, ktorej naplnenie vedie k odňatiu poskytovania právnej pomoci (§ 14 ods. 1 písm. d) zák. č. 327/2005 Z. z.), preukázaná bola.

24. Žalobca totiž vo svojej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci doručenej CPP dňa 08.04.2019 v časti E.1 - Príjmové pomery žiadateľa uviedol ako jediný príjem za obdobie šesť mesiacov pred podaním žiadosti sumu cca 70,-- eur mesačne.

Zo šetrenia vykonaného CPP však jednoznačne vyplynulo, že na základe rozhodnutia ÚS SR č. k. ÚS 310/2018 - 53 zo dňa 15.11.2018 bolo žalobcovi priznané finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,-- eur, ktorú sumu žalobca do predmetnej žiadosti neuviedol, čím naplnil zákonné predpoklady na to, aby žalovaný v zmysle už citovaného ustanovenia mohol pristúpiť k odňatiu poskytovania právnej pomoci.

25. Pri rozhodovaní o odňatí právnej pomoci totiž nie je relevantné to, či na strane žalobcu v čase vydania napadnutého rozhodnutia boli splnené podmienky odôvodňujúce poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ale to, či bol naplnený zákonný predpoklad definovaný v § 14 ods. 1 písm. d) zák. č. 327/2005 Z. z. umožňujúci pristúpiť k odňatiu poskytovanej právnej pomoci aj napriek tomu, že majetkové pomery žalobcu by teoreticky poskytovanie bezplatnej právnej pomoci odôvodňovali.

26. Neobstojí argumentácia žalobcu, v zmysle ktorej so žiadnymi finančnými prostriedkami, ktoré mu boli vyplatené formou finančného zadosťučinenia osobne nedisponoval, nakoľko tieto išli priamo „oprávneným osobám“ na exekúcie, prípadne iné znižovanie jeho dlhov, nakoľko jednak túto skutočnosť v konaní nepreukázal a navyše ani v samotnej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (v časti E.5) neuviedol existenciu žiadnej pôžičky, úveru, či exekúcie, čím sa jeho argumentácia obsiahnutá aj v samotnej žalobe, ale aj v jeho doplňujúcich podaniach, javí ako účelová.

27. Uvedené skutočnosti viedli správny súd k záveru, že postup CPP pri rozhodovaní o odňatí poskytovania právnej pomoci ako aj samotné rozhodnutie boli v súlade so zákonom, vychádzali zo zákonných ustanovení, ktoré správny orgán na daný skutkový stav správne aplikoval, pričom nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mu umožňovali prijať záver o tom, že práva a oprávnené záujmy žalobcu boli postupom správneho orgánu a samotným rozhodnutím porušené.

Na základe uvedených dôvodov, preto správny súd podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol.

28. Nakoľko správny súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania nezistil dôvody na postup podľa ust. § 168 SSP, preto žalovanému náhradu trov konania nepriznal, hoci bol v konaní úspešnou stranou.

29. Súd takto rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu správneho súdu nie je prípustný opravný prostriedok, ak tento zákon neustanovuje inak (ust. § 133 ods. 2 SSP).

Proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu je prípustná kasačná sťažnosť, ak zákon neustanovuje inak (ust. § 439 ods. 1, 2, 3 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len dôvodmi uvedenými v ust. § 440 ods. 1, 2 SSP.

Kasačnú sťažnosť môže podať účastník konania, ak bolo rozhodnuté v jeho neprospech v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu subjektu oprávnenému na jej podanie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na podanie kasačnej sťažnosti je 30 dní od doručenia rozhodnutia krajského súdu v prípadoch uvedených v § 145 ods. 2 SSP. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh), pričom sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) a v prípade, ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.